

den bocht naar links maakt, gekwetst. Juist boven de wonde heeft de plant eenige luchtworteltjes gevormd, terwijl er verder geen aan den stengel voorkomen, behalve heel onderaan. Nu dient hier echter dadelijk bij opgemerkt, dat de bovenste luchtworteltjes vermoedelijk nooit de aarde zullen bereiken, want zulke lange luchtwortels heb ik nimmer bij kruiskruid aangetroffen. Toch heeft de plant getoond, dat zij weet op welke wijze zij zich helpen kan.

Zoo vormt de luchtwortelvorming als het ware een roode draad, die loopt door de geheele plantenwereld. In ver van elkaar verwijderde werelddeelen, bij planten van zeer uiteenloopende families treft men haar aan. En in den grond is het verschijnsel overal hetzelfde, heeft het voor de planten vrijwel dezelfde beteekenis.

Zoo brengt het er ons toe vragen te stellen, die thans nog niet beantwoord kunnen worden. Wat drijft de plant tot de vorming van luchtwortels, welke innerlijke krachten zijn daarbij in het spel. Hoe komt het, dat dit verschijnsel overal zoo hetzelfde is, dat zooveel verschillende planten dezelfde oplossing gevonden hebben van het vraagstuk waarvoor zij zich geplaatst zagen? Dit zijn vragen, waarop thans nog geen beslist antwoord is te geven en het is te voorzien, dat het verschijnsel der luchtwortelvorming, evenals zoovele andere, nog lang zal blijven behooren tot die categorie geheimzinnige levensraadseelen, die wij nog niet vermogen op te lossen.

PH. A. M.

BURDET'S STEREOSCOOPPLATEN.

A het verschijnen van de beide eerste reeksen van vogelfoto's is al dikwijls de vraag tot ons gericht, of de uitgave ook zou worden voortgezet. Het doet ons groot genoegen, thans niet minder dan zes nieuwe serieën van Burdet's platen te kunnen aankondigen. De uitgave is veel handiger geworden, thans vormen twaalf platen een reeks, ze zijn netjes verpakt in een enveloppe, op elke plaat staat de wetenschappelijke naam gedrukt en bij iedere reeks wordt een vrij uitvoerigen verklarenden tekstge geven. De zes nieuwe reeksen bevatten: 1°. Vogels van het Naardermeer: lepelaar, purperreiger, roerdomp, zwarte stern en kleine fuut. 2°. Stern-tjes en meeuwen: vischdiefje, zilvergrijze zeezwaluw, dwergstern-tje, groote stern, zwartkopmeeuw, zilvermeeuw en kleine zeemeeuw. 3°. Nachtvogels: ransuil, velduil, steenuiltje, kerkuil en nachtzwaluw. 4°. Roofvogels: torenvalk, sperwer, bruine kiekendief en aschgrauwe kiekendief. 5°. Steltloopers, hoofdzakelijk van de plevierengroep: kieviet, bontbekplevier strandpleviers, griel en schol-

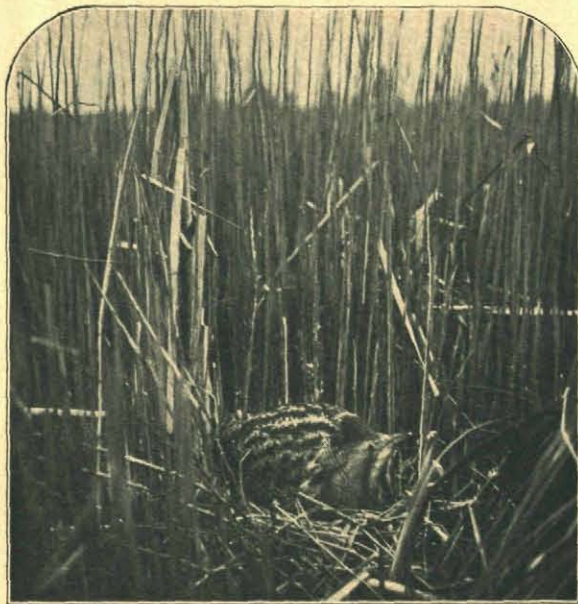
De Roerdomp komt op zijn nest. (Uit BURDET's stereoscoopplaten).

ekster. 6°. Stelloopers, hoofdzakelijk van de snippengroep: watersnip, grutto, tureluur, kemp-haan, kluit en wulp.

De onderwerpen zijn met grooten zorg gekozen uit den rijken schat van opnamen, die de heer Burdet door jarenlangen noesten arbeid heeft verzameld. Vele van de genoemde vogels worden vertegenwoordigd door een volledig stel: mannetje, wijfje, jongen en eieren niet alleen natuurgetrouw, maar ook levendig en pittoresk. Zie maar de jonge kiekendieven, gelijkend op een bende sans-culottes, die het Ça-ira aanheffen of het duet, aangeheven door twee van een vijftal jonge purperreigertjes. Hoogst belangrijk is ook een groep van jonge wulpjes, pas uit den dop, of bezig zich er uit te werken of ook het beweeglijk tooneel van de kolonie der groote sterns op Rottum.

De reproducties zijn in zeer voortreffelijken foto-druk en ge kunt een oordeel vormen over de excellentie zowel van de negatieven als van de afdrukken, wanneer ik u zeg, dat

van den pracht-lepelaar uit de eerste reeks met een vijf-en-twintigmalige vergrooting de details van alle veertjes kunnen worden bestudeerd. Het zegt heel wat, dat een witte vogel zoo nauwkeurig is afgebeeld kunnen worden. De platen zijn daardoor voor de vogelstudie van zeer groot belang en vormen een uitstekend onderwijs-materiaal. Wij spreken hier dan ook de hoop uit, dat het den heer Burdet moge gelukken, de uitgave voort te zetten, totdat we te beschikken hebben over een volledige stereoscoop-atlas van de vogels, die in Nederland broeden.

Broedende Roerdomp. (Uit BURDET'S Stereoscoopplaten).

Als proeve geven wij hier de drie platen die aan den roerdomp zijn gewijd. Natuurlijk zijn bij de zinografische reproductie de fijnere details verloren gegaan en ge ziet hier niet zooals in de stereoscoop de ruimte in 't landschap. De jonge roerdompjes hebben net de kleur en het vlossige pluizige haar van de orang-oetans. Er zijn niet veel mensen, die ze in de

natuur in levende lijve hebben aanschouwd en nog minder zijn er, die den volwassen roerdomp door 't riet hebben hooren aankomen en op 't nest zien sluipen, den nek hoog gestrekt, speurend naar onraad en tegelijk zich verbergend. Dan zet hij zich op de eieren neer, trekt den nek in, nog wonderlijker dan de reigers doen en zit daar dan stil en klein, maar gereed, om een belager onmiddellijk fel te treffen met den scherpen snavel. Hoe mooi is nu het bruin en geel gevederte, zacht en dicht als dat der uilen. De lichte partijtjes in de rugveeren groepeeren zich min of meer stervormig en verklaren zoo den soortnaam »stellaris«, die deze vogel voert.

Dit nest lag in het nieuwe botanisch reservaat van het Naardermeer en 't feit, dat daar nimmer meer zal worden gemaaid of gesneden, zal zeker ook de roerdompen ten goede komen, want in den wintertijd en in 't vroege voorjaar vonden ze op de kaalgeschoren vlakke maar weinig schuilplaats of beschutting. In den regel nestelen in het Naardermeer vijf of zes paren

roerdampen en men heeft daar nog al eens gelegenheid te ervaren, dat de vogel lang zoo geheimzinnig niet is, als wel verteld wordt. Dikwijls genoeg ziet men hem overdag rondvliegen en ook zijn geroep van roerdomp wordt op elk der vier-en-twintig uren van het etmaal vernomen. Zijn gezelligheidsgeluid, dat wel wat heeft van kraaiengekras, heb ik echter alleen bij 't begin en 't eind van den nacht gehoord. Ze blijven den heelen winter in 't meer en ik heb vroeger al eens verteld, dat ze bij langdurigen vorst bij 't visschershuis wel komen bedelen. Wie weet, hoe vertrouwd we mettertijd nog met hen raken; we raken nu ten minste al vertrouwd met hun beeltenis.

De prijs van de nieuwe stereoscoopplaten is f 1.25 per serie. De uitgave geschiedt geheel ten voordeele van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland en de Vereeniging voor Vogelbescherming. Voorloopig zijn ze niet verkrijgbaar bij den boekhandel, maar alleen aan het kantoor der genoemde Vereenigingen, Rokin 69, Amsterdam. Het makkelijkst is wel, het bedrag aan dat adres te zenden in zilverbons en roode postzegels, met opgave van de Serie, die men wenscht. Aan hetzelfde adres is ook nog altijd te verkrijgen de prentbriefkaarten-reeks Nuttige vogels aan 't werk (12 helio-gravuren). Prijs f 0.50.

Drie jonge Roerdompjes. (Uit BURDET'S Stereoscoopplaten).

en roode postzegels, met opgave van de Serie, die men wenscht. Aan hetzelfde adres is ook nog altijd te verkrijgen de prentbriefkaarten-reeks Nuttige vogels aan 't werk (12 helio-gravuren). Prijs f 0.50.

JAC. P. TH.

UIT DE TIJDSCHRIFTEN.

Paul Poponoe. — Oorsprong van de Dadelpalm.

The Journal of Heredity, Vol. V No. 41, pag. 498, November 1914.

E dadelpalm komt nergens op aarde in wilden toestand voor. De herkomst van de gekweekte soort (*Phoenix dactylifera*) is niet bekend. Allerlei landstreken in Azië en Afrika worden door de verschillende auteurs aangewezen als de vermoedelijke bakermat van de Dadelboom, n.l. verschillend naar gelang die schrijvers de ééne of de andere Aziatische of Afrikaansche Phoenixsoort houden voor den naasten verwant, of de stamsort van de dadelpalm.

Fossiele vondsten van bladen, bloemen, vruchten of zaden van Phoenixsoorten, naverwant met *Ph. dactylifera*, zijn bekend van verschillende plaatsen in Europa, vanaf het Eoceen en Oligoceen (= oud Tertiair) van Frankrijk, Duitschland en Noord-Italië tot in het Pleistoceen (\pm de ijstijd) in de Aegeïsche zee (Santorin). Vooral de laatstgenoemde vondst komt precies met de tegenwoordige dadelpalm overeen.

Nu onlangs is ook in Noord-Amerika (Texas) een dergelijke vondst gedaan, n.l. fossiele vruchten en zaden van een Phoenix (*Phoenicites occidentalis* gedoopt), uit het Oligoceen of